

Inhuurkracht wordt wel erg royaal beloond

zzp-ambtenaren eigen onderzoek

Bij een flink aantal gemeenten en provincies verdienen inhuurkrachten meer dan een minister. Hoeveel precies is onduidelijk: veel transparantie is er niet. Politici reageren verbolgen. „Dit is gewoon te maf om over te praten.“

Van SANDER VAN MERSBERGEN PETER WINTERMAN

Hoeveel is een projectmanager grondexploitatie waard? 266.000 euro, als het aan de gemeente Teylingen ligt. Dat is namelijk het bedrag dat de manager in 2016 op zijn rekening kreeg bijgeschreven. Of, omgerekend naar een uurtarief: 183 euro. „Deze externe kracht werkte aan complexe grondexploitatieprojecten“, zegt een woordvoerder van de ten noorden van Leiden gelegen gemeente. „De hiervoor benodigde specifieke expertise heeft de gemeente zelf niet in huis.“

Dat is vast waar, al kun je je afvragen of grondbeleid niet gewoon tot de kerntaken van een gemeente behoort. Maar los daarvan: 266.000 euro, is dat niet een beetje veel? Het is, om maar wat te noemen, 87.000 euro meer dan het bedrag dat minister-president Mark Rutte in 2016 opstreek. Hoe complex moet een grondexploitatieproject wel niet zijn om dat bedrag te rechtvaardigen?

Elsbeth Koek, voorzitter van de plaatselijke PvdA-fractie, noemt het bedrag dat Teylingen uitgeeft aan de externe manager 'ongehoord' en 'buitenproportioneel'. „Ik kan dit niet uitleggen als ik hier op de braderie een burger tegenkom die van de bijstand moet rondkomen.“

Hamerstuk

„Ik schrik hiervan", zegt ook Frans Nederstigt, fractievoorzitter van de plaatselijke ChristenUnie. „Op zich vind ik wel dat je naar salarissen van zzp'ers wat anders moet kijken, omdat ze een aantal dingen zelf moeten betalen die vaste medewerkers niet hoeven te betalen. Maar dan nog: 266.000 euro is wel heel veel geld. De vraag is hoe je zo'n bedrag kunt verantwoorden naar je inwoners. De grondexploitatie is geen hoofdpijndossier in Teylingen. In de raad is het meestal een hamerstuk."

De Zuid-Hollandse gemeente is bepaald geen uitzondering, blijkt uit onderzoek van deze krant. Meer gemeentes, maar ook ministeries, waterschappen en provincies, huren externe krachten in voor een bedrag boven een ministerssalaris. Zo betaalde Almere vorig jaar ruim 255.000 euro aan een directeur bedrijfsvoering. Eindhoven besteedde 227.823 euro aan een projectmanager. Wat die manager precies deed, wil de gemeente niet zeggen. Ook Amsterdam heeft enkele managers ingehuurd die meer mee naar huis nemen dan de leden van het kabinet.

Ook wat uurtarieven betreft kan de overheid het bont maken. De Brabantse gemeente Woensdrecht betaalde een advocaat 300 euro per uur. De gemeente Neerijnen (Gelderland) had 240 euro over voor een fiscaal adviseur. Verzachtende omstandigheid in beide gevallen was dat de inhuur voor een korte periode was, in Neerijnen zelfs maar drie kwartier.

Bij de gemeente Schagen, in Noord-Holland, kreeg een 'onderhandelaar' 210 euro per uur. Hij werkte 195 uur, bijna vijf weken dus. De factuur: ruim 40.000 euro, meer dan een modaal jaarsalaris. „Er was sprake van beëindiging van een bijzonder complexe samenwerkingsconstructie tussen twee gemeenten", verklaart een woordvoerder. Daarom was 'een zwaargewicht' nodig 'om dit proces bestuurlijk en voor de directie goed te begeleiden'.

Royale regels

Op zich is het niet verboden om een externe inhuurkracht royaal te betalen. De Wet Normering Topinkomens, die paal en perk stelt aan de salarissen bij de overheid, geeft gemeenten en provincies veel ruimte. De wet noemt wel maximumbedragen voor inhuurkrachten, maar die gelden slechts voor een klein aantal functies. Bij gemeenten vallen alleen de gemeentesecretaris en de griffier er onder. Die mogen in hun eerste jaar maximaal 252.000 euro per jaar verdienen en daarna niet meer dan 181.000 euro, het loon van een minister. Hun uurtarief mag niet hoger liggen dan 175 euro.

Een wetsvoorstel om álle overheidskrachten minder te betalen dan een minister ligt op de plank, maar de vraag is of het daar ooit nog vanaf komt. Het was vooral een wens van de PvdA, en die doet waarschijnlijk niet mee aan een nieuwe regering. De vraag is of een nieuw kabinet nog brood ziet in het idee.

Voor de meeste inhuurkrachten is de beloning dus vrij, voorlopig in elk geval. Geeft dat de overheid carte blanche om zomaar in te huren wie ze wil, voor welk tarief dan ook? Als het aan het Teylingse raadslid Koek ligt niet. „Ik wist hier helemaal niets van”, zegt ze over de 266.000 euro voor 'haar' manager grondontwikkeling. „Ik vind dat het college de plicht heeft mij als raadslid over dit soort uitgaven te informeren.”

In de jaarrekening van Teylingen is niets terug te lezen over de exorbitante beloning. Ook bij andere gemeenten en provincies is niet helder wat externen verdienen. Een publicatieplicht is er niet.

Deze krant vroeg alle overheden daarom expliciet wat hun duurste externe medewerker in 2016 verdiende, en wat voor werk hij of zij deed. Veel gemeenten weigerden de gegevens te verstrekken. Utrecht bijvoorbeeld beantwoordt de vraag 'uit privacyoverwegingen' niet. De naburige gemeente Vianen 'geeft geen inzage in kosten van individuele medewerkers'. Punt.

Toch zou de overheid er beter aan doen om wel inzicht te geven in dit soort bestedingen, zegt Barend Barentsen, hoogleraar in Leiden en specialist op het gebied van topinkomens. „Dan kan de gemeenteraad er over oordelen.” De hoogleraar is er niet voor om gages die hoger zijn dan die van een minister te verbieden.

„Het kan in bepaalde gevallen nodig zijn om duurdere krachten in te huren. Het gaat om de verantwoording.“

Democratische controle

De rijksoverheid heeft wel een regel: alle uurtarieven boven de 225 euro worden gerapporteerd en toegelicht. Zo'n plicht kan het rijk aan de lagere overheden niet opleggen, zegt een woordvoerder. „Beleid ten aanzien van externe inhuur bij andere overheden valt onder hun verantwoordelijkheid en democratische controle.“

Dré Rennenberg, raadslid voor Ouderen Appèl Eindhoven, vindt het tijd voor verandering op lokaal niveau. „Het stadsbestuur moet gewoon eerlijk zijn. Als dit soort bedragen betaald wordt, moeten we daarover geïnformeerd worden. Eindhoven zit tegen het nulpunt qua financiën. Die externen zijn bijna allemaal oudwerknemers, die zich nu via een bv'tje in laten huren. Er klopt geen bal van.“

Tips: economie@persgroep.nl
